

Sammanfattning

Den centrala roll USA spelat i internationell politik sedan andra världskriget har helt naturligt skapat ett intensivt intresse för den process genom vilken den amerikanska utrikespolitiken utformas. Detta gäller inte minst den svårbedömbara men betydelsefulla roll kongressen spelar i denna process. Svårigheterna ligger bl a i det amerikanska politiska systemet med dess maktfördelning, separation of powers, där kongressens potentiella möjligheter till inflytande utnyttjas i mycket olika utsträckning under skilda perioder.

War powers och treaty powers står i centrum av den institutionellakonflikten mellan presidenten och kongressen. Där jämte intar problemen om information och konsultation en central plats, dvs frågor om när, hur och på vad sätt kongressen skall medverka i den utrikespolitiska processen.

De frågor som framställningen koncentrerats kring är följande: Hur har utvecklingen gått? Vilken roll spelar kongressen i dag i den utrikespolitiska processen, vilka maktinstrument besitter den, hur användes dessa och med vilken effekt? Har balansläget i den institutionella konflikten stabiliserats? Vilken är den sannolika utvecklingen under de närmaste åren?

Den utveckling mot "The Imperial Presidency" som inleddes med andra världskriget kulminerade under Lyndon Jonsson och Richard Nixon. Vietnamkriget ledde till en motreaktion från kongressens sida, ett självhävdelseförsök med målet att flytta fram kongressens maktpositioner inom utrikespolitiken. Försöken blev framgångsrika, symboliserat bl a av Case-Zablock Act 1972 och War Powers Act 1973, och den avgörande förändringen mot ökat kongressinflytande möjliggjordes av den försvagning av presidentmakten som Watergateskandalen medförde.

En viss återsvängning till presidentmaktens fördel är sannolik, men den kommer inte att innebära en återgång till maktläget vid 1970-talets ingång, såvida inte en allvarlig utrikespolitisk kris skulle inträffa. Det finns anledning räkna med att kongressen de närmaste åren väsentligen kommer att bibehålla det inflytande man nu uppnått framför allt genom användningen av the power of the purse.

Sektionen för miljöstudier

Studien ingår i "Västprojektet"

Uppdragsnummer 131 M2 11